

ANDRZEJ KLASIK

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości w Chorzowie

KRZYSZTOF WRANA

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

MARCIN BUDZIŃSKI

Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości w Chorzowie

STRATEGIA ROZWOJU KULTURALNEGO BYTOMIA 2020+*

Abstract: *Bytom's Cultural Development Strategy 2020+*. In 2010 local authorities in Bytom initiated works on cultural development strategy. The article presents main parts of the final document including strategic assumptions, vision and strategic goals. Vision of cultural development consist of five thematic areas: activeness of cultural *milieu* and institutions, culture's receivers, investments in cultural infrastructure (real estate, media, information), Bytom's material and spiritual space of culture and creative capital of culture-making environments. Based on that, four strategic goals of cultural development were formed: (1) the culture of Bytom as a strength, which creates a new economy and promotes local initiatives, (2) cultural environments and institutions as a attractions and magnets of Bytom, (3) Bytom is strong on its multiculturalness and metropolitan cultural offer, (4) education and Bytom's inhabitants pro-cultural activity. According to the strategic goals, internal and external drivers of cultural development and directions of tasks were created.

---

* Opracowano na podstawie dokumentu: *Strategia Kulturalnego Rozwoju Bytomia 2020+*, Urząd Miasta Bytom, listopad 2010; prace koordynowane i moderowane przez zespół badawczo-projektowy w składzie: prof. Andrzej Klasik, dr Krzysztof Wrana, mgr Marcin Budziński.

Wprowadzenie

W 2010 r. w Bytomiu, z inicjatywy władz miasta przystąpiono do opracowania *Strategii rozwoju kulturalnego Bytomia 2020+*. W pracach nad dokumentem wzięły udział kluczowe środowiska lokalne decydujące o rozwoju kultury w różnych aspektach; w szczególności, reprezentowane były instytucje kultury, samorząd lokalny, placówki edukacji artystycznej, szkoły, organizacje pozarządowe. Dokument został opracowany w bezpośredniej interakcji podmiotów biorących udział w spotkaniach warsztatowych. W prezentowanym opracowaniu zaprezentowano syntezę najważniejszych części bytomskiej strategii ze szczególnym uwzględnieniem aspektów aksjologicznych oraz kierunków wdrożeniowych.

1. Założenia strategiczne

Miasto Bytom jest „miastem po przejściach”. Na skutek utraty tradycyjnej bazy ekonomicznej opartej na węglu i stali, miasto wkroczyło w stadium postindustrialne. Gruntownej przemianie podlega kultura miasta tworząca się przez dwa ostatnie stulecia.

Wielowiekowa tradycja Bytomia, jego dziedzictwo urbanistyczno-architektoniczne oraz architektura przemysłowa stanowią niezaprzeczalny potencjał, który pozwala na nowo zdefiniować fundamenty przyszłego rozwoju miasta. Te fundamenty tkwią również w prężnych środowiskach artystycznych i prężnie działających instytucjach kulturalnych.

Kreatywność i aktywność środowisk twórczych, instytucji kulturalnych oraz placówek szkolnictwa artystycznego w ostatnim dwudziestoleciu wskazuje na możliwość oparcia rozwoju miasta na kulturze. Kultura tworzy na nowo „duszę” miasta. Bytom kreuje markowy wizerunek, którego mottem jest „Energia kultury”.

Bytom posiada podstawowe dokumenty strategiczne stanowiące narzędzia kształtowania przyszłości miasta. *Strategia rozwoju kulturalnego Bytomia 2020+* jest ich dopełnieniem i dziedzicznym rozwinięciem.

U podstaw *Strategii rozwoju kulturalnego Bytomia 2020+* znajdują się trzy fundamentalne założenia. Założenie pierwsze określa obszary tematyczne wizji i strategii rozwoju kulturalnego. Są to:

- aktywność środowisk i instytucji kultury,
- uczestnictwo w kulturze,
- inwestowanie w infrastrukturę kultury (obiekty, media i informacja),

- materialna i duchowa przestrzeń kulturowa Bytomia,
  - kapitał kreatywny środowisk kulturotwórczych.
- Założenie drugie mówi, że na rozwój kulturalny miasta składają się:
- jakościowy i ilościowy rozwój środowisk artystycznych i instytucji kulturalnych,
  - wzrost uczestnictwa mieszkańców w różnych formach i poziomach kultury,
  - wzbogacanie infrastruktury kulturalnej miasta,
  - ożywianie i pomnażanie dziedzictwa kulturowego.

Założenie trzecie nakazuje, aby w warunkach Bytomia ściśle powiązać ze sobą rozwój kulturalny miasta z jego ponownym rozwojem gospodarczym. Oznacza to, że potencjał kreatywności tkwiący w środowiskach twórczych i społecznościach lokalnych stanowi ogólną opcję strategiczną pomyślności miasta i jego mieszkańców.

Strategia rozwoju kulturalnego Bytomia 2020+ ma prostą strukturę, na którą składają się:

- elementy wizji rozwoju kulturalnego,
- cele strategiczne rozwoju kulturalnego,
- zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju kulturalnego,
- kierunki działań i projekty strategiczne rozwoju kulturalnego.

2. Wizja rozwoju kulturalnego Bytomia 2020+

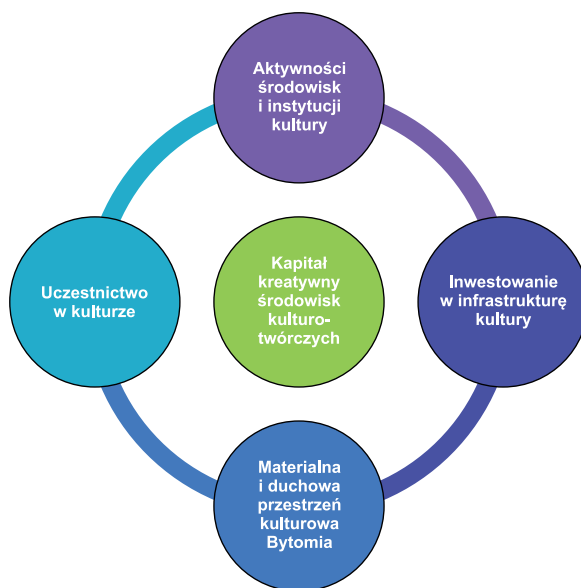
2.1. Obszary tematyczne wizji rozwoju kulturalnego Bytomia

Przyjęto pięć obszarów tematycznych, które wyznaczają wizję i cele *Strategii rozwoju kulturalnego Bytomia* (ryc. 1, tab. 1).

Wyróżniki kulturalnego wizerunku Bytomia

Wizerunek Bytomia jako miasta kultury będzie oparty na pięciu pozytywnych wyróżnikach:

- A. Różnorodność kulturowa miasta i szerokie spektrum realizowanych w nim działań kulturalnych przejawiające się w:
  - żywotności śląskiej tradycji i kultury,
  - obecności wielokulturowości w życiu codziennym miasta,
  - oryginalności wydarzeń kultury wysokiej dziejących się w scenerii postindustrialnej,
  - występowaniu zjawisk kontrkulturowych.
- B. Obecność środowisk twórczych i wypełnianie przestrzeni Bytomia przez kulturę:

Ryc. 1. Obszary tematyczne wizji rozwoju kulturalnego miasta Bytomia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników warsztatów strategicznych w ramach prac nad *Strategią Rozwoju Kulturalnego Bytomia 2020+*.

- place i ulice, na których mieszkańcy spotykają się z kulturą w formie akcji i wydarzeń artystycznych,
  - skupienia środowisk artystycznych i związanej z nimi działalności kulturalnej powstające w Śródmieściu i zabytkowych kwartałach dzielnic miasta, w tym w starych koloniach robotniczych.
- C. Wysoka estetyka i intrygujący klimat miasta opierający się na jego wielowiekowym dziedzictwie kulturowym i zachowanych atrakcjach przyrodniczych, wśród których na szczególną uwagę zasługują:
- zabytkowe układy urbanistyczno-architektoniczne, w tym bytomska Starówka, dzielnica Rozbark z zabytkami przemysłowymi, zabytkowe place,
  - architektura sakralna i zabytkowe cmentarze, w tym wyjątkowy w skali regionu cmentarz Mater Dolorosa,
  - architektura postindustrialna, Elektrociepłownia „Szombierki”, szyby i wieże, Górnośląska Kolejka Wąskotorowa,
  - miejsca o wysokiej wartości przyrodniczej i potencjale rekreacyjnym, takie jak: Dolomity Sportowa Dolina, rezerwaty przyrody, zabytkowe parki.

Tabela 1

Zawartość obszarów tematycznych wizji rozwoju kulturalnego miasta Bytomia

Aktywności środowisk i instytucji kultury
<ul style="list-style-type: none"> ● międzynarodowa aktywność środowisk i instytucji kulturalnych ● sektor i przemysły kultury w dziedzinie sztuk performatywnych, wizualnych i audiowizualnych
Uczestnictwo w kulturze
<ul style="list-style-type: none"> ● kompetencje kulturowe mieszkańców ● preferencje i popyt mieszkańców na wydarzenia artystyczne i produkty kulturalne ● metropolitalna tożsamość mieszkańców
Inwestowanie w infrastrukturę kultury (obiekty, media i informacja)
<ul style="list-style-type: none"> ● infrastruktura materialna kultury (obiekty wraz z otoczeniem) ● infrastruktura komunikacyjna, informacyjna i media ● infrastruktura instytucjonalna sektora kultury
Materialna i duchowa przestrzeń kulturowa Bytomia
<ul style="list-style-type: none"> ● metropolitalne centrum kultury wysokiej ● centra kulturalne w dzielnicach ● dziedzictwo kulturowe i wielokulturowość miasta
Kapitał kreatywny środowisk kulturotwórczych
<ul style="list-style-type: none"> ● profile środowisk twórczych ● szkolnictwo artystyczne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników warsztatów strategicznych w ramach prac nad *Strategią Rozwoju Kulturalnego Bytomia 2020+* (tab. 1-10).

- D. Kulturalne symbole miasta związane z odgrywaniem przez Bytom szczególnej roli kulturalnej w otoczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym, a wśród nich takie pozytywne wyróżniki, jak:
- wyjątkowe, spektakularne wydarzenia kulturalne rozpoznawalne w przestrzeni krajowej i międzynarodowej, w tym: festiwale, spektakle, widowiska, konferencje, warsztaty twórcze i inne wydarzenia w dziedzinie tańca, opery, muzyki, teatru, sztuk wizualnych, literatury, kolekcjonerstwa i rynku antyków;
  - pełnienie przez Bytom funkcji górnośląskiego centrum edukacji artystycznej o profilu muzycznym, tanecznym i teatralnym oraz centrum

edukacji regionalnej związanej z muzealnictwem, bibliotekarstwem, architekturą i przyrodą;

Tabela 2

Procesy rozwoju kulturalnego Bytomia według obszarów tematycznych

Obszary tematyczne	Pożądane procesy
Aktywności środowisk i instytucji kultury	<ul style="list-style-type: none"> ● Instytucje i środowiska kultury w Bytomiu odgrywają ważną rolę w życiu miasta realizując wydarzenia atrakcyjne dla mieszkańców oraz podejmując projekty przyczyniające się do integracji społecznej. Ich działalność przyczynia się do odkrywania przed mieszkańcami i odwiedzającymi bogatego dziedzictwa kulturowego miasta, ożywiania przestrzeni, które w procesie transformacji gospodarczej podlegały degradacji, nadawania społeczności lokalnej cech społeczeństwa postindustrialnego. ● Bytom jest miastem, w którym nowatorskie działania artystyczne podejmowane przez środowiska twórcze spotykają się z bogatą historią miasta nacechowaną wieloetnicznością oraz tradycjami przemysłowymi. Szczególne znaczenie w rozwoju kulturalnym miasta zajmuje muzyka, taniec i opera oraz sztuki wizualne. Śmiałość realizacyjna, niekonwencjonalna forma, podejmowanie aktualnych społecznie tematów są atrybutami wyróżniającymi aktywności bytomskich instytucji i środowisk kultury. ● Bytomskie podmioty funkcjonujące w sferze kultury zawierają i rozwijają partnerską współpracę przejawiającą się w podejmowaniu złożonych projektów artystycznych. Nowe projekty artystyczne łączą różne dziedziny sztuki oraz umożliwiają realizację dużych, atrakcyjnych wydarzeń kulturalnych. Partnerstwo podmiotów kultury w mieście pozwala na wymianę doświadczeń, łączenie komplementarnych potencjałów, uzyskiwanie silniejszej pozycji w otoczeniu, a także nawiązywanie kontaktów z ważnymi środowiskami twórczymi i instytucjami kultury w otoczeniu krajowym i zagranicznym. Rozwijająca się współpraca międzynarodowa bytomskich podmiotów sektora kultury oraz zajmowanie przez nie istotnego miejsca w międzynarodowych sieciach współpracy (IETM, TEH, CAE) owocuje systematycznym wzrostem liczby i rangi projektów kulturalnych. ● W Bytomiu rozwija się współpraca między sektorem kultury a samorządem, biznesem, instytucjami edukacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi, instytucjami wyznaniowymi i grupami nieformalnymi. Środowiska twórcze i instytucje kultury wykorzystują swój potencjał kreatywny do tworzenia projektów integrujących lokalne podmioty wokół ważnych wyzwań rozwojowych miasta, sprostaniu którym mogą służyć aktywności podejmowane w sferze kultury.

<p>Aktywności środowisk i instytucji kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Otwartość bytomskich środowisk twórczych i instytucji kultury na inne podmioty i odbiorców skutkuje tworzeniem dzieł artystycznych oraz wydarzeń i produktów kulturalnych możliwych do wykorzystywania przez inne sektory. Współpraca międzysektorowa w dziedzinie kultury ukierunkowuje podmioty lokalne na nowe ścieżki rozwoju, daje im nową perspektywę działania, wprowadza wartości kulturowe w sferę funkcjonowania biznesu, samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych i innych podmiotów. ● Przedstawiciele sektora kultury w Bytomiu stale wzbogacają swój warsztat artystyczny, a także rozwijają swoje kompetencje w dziedzinie organizacji wydarzeń i zarządzania instytucjami kultury. Aktywności kulturalne mogą liczyć na skuteczne wsparcie ze strony samorządu terytorialnego. Jednocześnie, dzięki wzrastającym umiejętnościom menedżerów kultury w zakresie pozyskiwania funduszy ze źródeł publicznych i prywatnych rośnie niezależność instytucji kultury od finansowania w formie dotacji budżetowych.
<p>Uczestnictwo w kulturze</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Przemysłowa przeszłość miasta i postindustrialny charakter społeczności lokalnych stanowią wyzwanie dla władz miasta, środowisk twórczych i instytucji kultury oraz placówek edukacyjnych. Podejmowanie wspólnych działań zmierza do eliminowania barier w dostępie mieszkańców do oferty kulturalnej. Bytom staje się miastem, które ułatwia mieszkańcom dostęp do oferty kulturalnej. Wsparcie to ma charakter kompetencyjny, finansowy, informacyjny i komunikacyjny. ● Bytomianie nabierają umiejętności w zakresie pełnego i świadomego korzystania z oferty kulturalnej. Kompetencje kulturowe mieszkańców są podnoszone dzięki realizowanym w mieście projektom edukacyjnym i działaniom promocyjnym. Dobrze rozwinięta informacja o wydarzeniach kulturalnych wspomaga mieszkańców w trafnym wyborze interesujących wydarzeń. Aspiracje kulturalne mieszkańców stale rosną i przyczyniają się do kształtowania i utrwalańa prokulturowego stylu życia w mieście. ● Edukacja kulturalna prowadzona przez szkoły i adresowana do różnych grup wiekowych, w tym także najmłodszych, prowadzi do ukształtowania świadomego, aktywnego odbiorcy kultury. Systematyczna obecność dzieci i młodzieży w instytucjach kulturalnych przyczynia się do utrwalańa nawyku ich uczestnictwa w kulturze. W perspektywie ogólnego wzrostu udziału mieszkańców miasta w wydarzeniach kulturalnych prowadzi do rozwoju lokalnego rynku produktów kulturalnych. ● Dostępność atrakcyjnej oferty kulturalnej oraz stojącego na wysokim poziomie szkolnictwa artystycznego, a także systematyczne uczestnictwo w organizowanych w mieście wydarzeniach kulturalnych skłaniają część młodych mieszkańców miasta do wyboru kultury jako ścieżki kariery zawodowej. Dzięki temu, ma miejsce proces wzmacniania bytomskich środowisk twórczych, szczególnie muzycznych, tanecznych, operowych oraz <i>designerskich</i> i graficznych, a także rozwijanie przemysłów kultury w mieście.

Tabela 2 cd.

Obszary tematyczne	Pożądanе procesy
Uczestnictwo w kulturze	<ul style="list-style-type: none"> ● Uczestnictwo mieszkańców w kulturze sprzyja ich aktywizacji na różnych polach. Bytomianie stają się bardziej otwarci i kreatywni, dzięki czemu łatwiej odnajdują się w ciągle zmieniającej się rzeczywistości społecznej i gospodarczej. Uczestnictwo w kulturze wzmacnia tożsamość mieszkańców miasta oraz integruje społeczności lokalne. Inicjatywy kulturalne realizowane w nawiązaniu do specyfiki dzielnic miasta lub grup etnicznych związanych z miastem dodatkowo motywują różne grupy społeczne nie tylko do uczestnictwa w wydarzeniach, ale także do aktywnego angażowania się w ich realizację. Świadectwem żywego zainteresowania mieszkańców kulturą jest rozwój sektora pozarządowego oraz wolontariatu wspierającego realizację projektów i wydarzeń kulturalnych. ● Społeczności lokalne biorą udział w inicjowaniu i rozwijaniu projektów kulturalnych oraz w procesach decyzyjnych dotyczących tworzenia nowych obiektów i publicznych przestrzeni kulturowych.
Inwestowanie w infrastrukturę kultury (obiekty, media i informacja)	<ul style="list-style-type: none"> ● W Bytomiu następuje systematyczne wzmacnianie infrastrukturalnego potencjału kultury. Standard istniejących obiektów kultury jest stale podnoszony, zgodnie z potrzebami twórców oraz oczekiwaniami odbiorców. Powstają nowe miejsca i obiekty kultury uzupełniające dotychczasowy potencjał infrastrukturalny miasta. ● Środowiska twórcze i instytucje kulturalne przyczyniają się swoimi inicjatywami i działaniami do adaptacji obiektów i miejsc o wartości historycznej do organizacji wydarzeń kulturalnych. Działania te stanowią istotne wsparcie dla związania ze sobą procesu rewitalizacji kulturowej i gospodarczej miasta. Aktywności kulturalne realizowane są w centralnych przestrzeniach publicznych Śródmieścia i dzielnic, zbliżając się tym samym do swoich potencjalnych odbiorców. Tego typu działania przyczyniają się do pokonywania istniejących ograniczeń infrastrukturalnych, a jednocześnie podnoszą atrakcyjność i dostępność oferty kulturalnej Bytomia. ● Na rzecz realizacji aktywności kulturalnych w coraz szerszym zakresie wykorzystywane są zmodernizowane i przystosowane do potrzeb współczesnego odbiorcy obiekty sportowo-rekreacyjne, zarówno hale widowiskowo-sportowe, jak i obiekty plenerowe, takie jak: stadiony miejskie, Dolomity Sportowa Dolina. Na terenach poprzemysłowych Bytomia funkcjonują wielkoskalowe i wielofunkcyjne obiekty rozrywkowe i rekreacyjne. ● Modernizowana i wzbogacana jest sieć dzielnicowych placówek kultury. Sieć domów kultury oraz innych dzielnicowych placówek kultury zapewnia bezpośredni dostęp mieszkańców do oferty i edukacji kulturalnej, a także wspiera proces edukacji artystycznej przez wyławianie i rozwijanie talentów artystycznych.

<p>Inwestowanie w infrastrukturę kultury (obiekty, media i informacja)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Rozwojowi młodych artystów i grup twórczych, a także przyciąganiu ludzi kultury do miasta sprzyja swobodny dostęp do infrastruktury i wyposażenia instytucji kultury – pracowni, przestrzeni ekspozycyjnych, sal widowiskowych, studiów nagrań itp. ● Rośnie liczba i wzrasta profesjonalizm podmiotów zajmujących się organizacją i zarządzaniem oraz logistyką i obsługą wydarzeń kulturalnych. W mieście funkcjonuje bogata sieć instytucji otoczenia kultury wspomagająca artystów i instytucje kulturalne. Dzięki temu artyści mogą realizować autorskie projekty twórcze, a młodzi ludzie rozpoczynać z powodzeniem karierę zawodową. Natomiast instytucje kulturalne pozyskują partnerów niezbędnych do produkcji, marketingu i dystrybucji. ● W mieście kształtują się środowiska krytyki kulturalnej współpracujące z lokalnymi i ponadlokalnymi mediami. Dzięki temu, zarówno mieszkańcy Bytomia, jak i całej Metropolii mają dostęp do informacji o wydarzeniach kulturalnych i ofercie instytucji kultury. Media lokalne realizując funkcje profesjonalnej krytyki kulturalnej, przyczyniają się do promowania artystów i grup twórczych oraz zjawisk kulturowych w Bytomiu. ● Dostęp do informacji kulturalnej jest stale rozwijany pod względem technologicznym. W szczególności, wykorzystywane są narzędzia teleinformatyczne plasujące ofertę kulturalną miasta w przestrzeni wirtualnej. W ten sposób, dziedzictwo kulturowe Bytomia i jego oferta kulturalna ulega metropolizacji i umiędzynarodowieniu. ● System informacji kulturalnej sprzyja koordynacji działalności instytucji kultury w mieście. Jego funkcjonowanie staje się podstawą do tworzenia pakietowej oferty kulturalnej, na którą składają się twórcze dzieła, wydarzenia kulturalne i zdigitalizowane produkty bytomskich środowisk twórczych i instytucji kultury. ● Rozwojowi materialnej i technologicznej infrastruktury sektora kultury towarzyszy w mieście rozwój infrastruktury sektora hotelarskiego i restauracyjnego oraz łączalności transportowej i telekomunikacyjnej, co z kolei przyciąga do miasta gości zainteresowanych bytomskimi wydarzeniami kulturalnymi.
<p>Materialna i duchowa przestrzeń kulturowa Bytomia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Aktywności kulturalne realizowane w Bytomiu na nowo odkrywają w oczach mieszkańców i odwiedzających wartość historyczną i kulturową miasta. Kultura ożywia przestrzenie publiczne i kształtuje ich atrakcyjność, a także eksponuje miejsca i obiekty o szczególnej wartości. Specjalną rolę w tym zakresie odgrywa Muzeum Górnośląskie archiwizujące i prezentujące dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze Górnego Śląska. ● Na szeroką skalę realizowane są w Bytomiu działania zmierzające do podniesienia estetyki przestrzeni wizytówkowych oraz miejsc recepcyjnych. Powstrzymany zostaje proces degradacji zabytkowej tkanki architektonicznej miasta. Następuje sukcesywna renowacja zabytków połączona z informacją o ich historii. Jest ona częścią procesów rewitalizacyjnych przywracających atrakcyjność i funkcjonalność Śródmieścia oraz przywracających lub tworzących centra dzielnicowe.

Tabela 2 cd.

<p>Materialna i duchowa przestrzeń kulturowa Bytomia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Nowego blasku nabierają obiekty postindustrialne, w których obok poprawy stanu technicznego i estetycznego następuje zaszczepienie i utwalenie funkcji kulturalnych. Miejsca te pulsują życiem kulturalnym oraz stają się centrami profesjonalnych i amatorskich ruchów kulturalnych. ● Kultura tworzy nową, postindustrialną tożsamość miasta. Staje się łącznikiem różnych tradycji, na których został zbudowany współczesny Bytom; wiąże tradycje śląskie i kresowe; przetwarza różne motywy etniczne w nową, bardziej atrakcyjną dla odbiorców formę. ● Rozwój działalności kulturalnych w dzielnicach integruje społeczności lokalne miasta. Możliwość uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta pozwala mieszkańcom kształtować jego przyszłość oraz staje się podstawą inkluzji społecznej. Tradycje i działalności kulturalne stają się spoiwem scalającym na nowo miasto, jego dzielnice i mieszkańców.
<p>Kapitał kreatywny środowisk kulturotwórczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● O obliczu kulturalnym Bytomia decydują przede wszystkim profesjonalne środowiska twórcze skupiające się wokół Opery Śląskiej, Śląskiego Teatru Tańca, Wydziału Tańca Współczesnego PWST, Bytomskiego Centrum Kultury, Miejskiej Biblioteki Publicznej, Muzeum Górnośląskiego, Śląskiego Towarzystwa Muzycznego oraz innych nowo powstających instytucji kultury. Duże znaczenie odgrywają środowiska artystyczne związane z CSW Kronika oraz z prywatnymi galeriami funkcjonującymi na terenie miasta. ● Awangardowi artyści mogą liczyć na udogodnienia w dostępie do przestrzeni postindustrialnych oraz nieużytkowanych obiektów. Przy wsparciu finansowym ze środków publicznych realizowane są niekonwencjonalne projekty artystyczne. Bytom staje się liderem wśród miast Metropolii w offowych dziedzinach kultury. ● W mieście występuje szerokie spektrum instytucji edukacji artystycznej, zarówno tych o długiej tradycji, jak szkoły muzyczne i baletowe, a także nowo powstających, zakładanych i prowadzonych także przez podmioty prywatne. Placówki te stale wzmacniają kapitał kreatywny miasta, a jednocześnie są miejscem spotkań twórców o ustalonej renomie z młodymi artystami. ● Kapitał kreatywny miasta uzyskuje nowy impet rozwojowy dzięki współpracy w dziedzinie kultury podmiotów reprezentujących różne sektory (samorząd, biznes, edukacja, działalność społeczna) lecz łączonych zainteresowaniami kulturalnymi i realizujących wspólne projekty artystyczne i edukacyjne. Obok artystów coraz liczniejszą grupą są inwestorzy, animatorzy i menedżerowie, mecenas i sponsorzy kultury. ● Środowiska i aktywności kulturalne Bytomia stają się magnesem dla artystów z otoczenia, którzy chętnie odwiedzają miasto ze swoimi projektami artystycznymi. Bytomscy artyści są pożądanymi partnerami dla środowisk i instytucji kulturalnych w Metropolii, otoczeniu krajowym i zagranicznym w zakresie podejmowania oraz realizacji nowatorskich wydarzeń kulturalnych.

- Metropolitalne Centrum Dziedzictwa Poprzemysłowego;
  - Europejskie Centrum Choreograficzne – Sztuki Tanecznej i Baletowej.
- E. Turystyka miejska o urozmaiconej i atrakcyjnej ofercie opierającej się na:
- dziedzictwie urbanistyczno-architektonicznym miasta;
  - dziedzictwie architektury przemysłowej plasującej Bytom na szlaku zabytków.

2.2. Rozwój kulturalny Bytomia podporządkowany polepszaniu jakości i poziomu życia mieszkańców

Rozwój kulturalny generuje w Bytomiu wartości tworzące nową jakość życia mieszkańców. Dzięki kulturze następuje przeobrażenie przestrzeni miasta oraz transformacja społeczności lokalnej. Bytom staje się miastem, w którym kultura jest treścią codziennego przebywania mieszkańców w przestrzeni miasta. Rozwój kulturalny przekłada się na jakość życia bytomian w formie:

- oddziaływania na klimat społeczny miasta, wzmacnianie kapitału społecznego i wzrost poziomu identyfikacji mieszkańców z miastem;
- kształtowania nowej tożsamości mieszkańców, koncentrowania bytomian wokół dziedzictwa kulturowego miasta i wartości generowanych przez środowiska twórcze i instytucje kulturalne;
- wywoływania impulsów przyczyniających się do wzbogacania stylu życia, tworzenia się grup społecznych i społeczności lokalnych aktywnych i otwartych na nowości;
- dostarczania przez działalności kulturalne, rozrywkowe i rekreacyjne atrakcyjnych sposobów spędzania wolnego czasu w mieście;
- umożliwiania uczestnictwa mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych rozwijających duchowo i intelektualnie oraz edukujących do kultury;
- przywracania duchowego i materialnego dziedzictwa kulturowego miasta przez twórców, instytucje kultury oraz edukację artystyczną;
- ożywiania przestrzeni i tworzenia całodobowego rytmu życia miasta aktywnością artystyczną i kulturalną;
- brania odpowiedzialności mieszkańców za swoje miasto i jego dziedzictwo kulturowe, w tym aktywność w sektorze pozarządowym;
- wykorzystywania kultury do obywatelskiej debaty społeczności lokalnych dotyczącej różnych ważnych zjawisk i przejawów życia w mieście.

Kultura tworzy również nowe impulsy do rozwoju gospodarczego Bytomia. W tym kontekście jej wpływ wyraża się w:

- rozwijaniu się instytucji otoczenia kultury oraz biznesu w kulturze i usług towarzyszących działalności artystycznej i kulturalnej;
- przyczynianiu się wartości tworzonych przez kulturę do budowania markowego wizerunku i ekspansji rynkowej bytomskich firm;
- powstawaniu miejsc pracy atrakcyjnych dla mieszkańców o wysokich kompetencjach i potencjale kreatywności, w szczególności dla absolwentów szkół o profilu artystycznym;
- tworzeniu w mieście warunków atrakcyjnych dla kapitału ludzkiego nowej generacji, dających miastu przewagę na rynku inwestycyjnym w stosunku do innych miast.

Rozwój kulturalny przyczynia się do przemiany kultury miasta i przyspiesza przejście do fazy postindustrialnej, w której mieszkańcy, formalne i nieformalne grupy społeczne oraz społeczności lokalne nabywają takich cech charakterystycznych dla wielkiego miasta wchodzącego w skład Metropolii, jak:

- samodzielne radzenie sobie z karierą zawodową przez nabyte w procesie edukacyjnym umiejętności i kompetencje;
- otwartość na zmiany i uczestnictwo w procesach innowacyjnych zachodzących w przedsiębiorstwach;
- aktywne uczestnictwo w urządzaniu miasta i kształtowaniu atrakcyjnych przestrzeni publicznych;
- kontakt ze światem umożliwiający poznanie i transfer dobrych praktyk do wszystkich sektorów działających w mieście;
- odwaga w wykorzystywaniu szans w otoczeniu, mobilność przestrzenna i ruchliwość zawodowa mieszkańców z zachowaniem ich trwałych i ścisłych związków z miastem;
- posiadanie kompetencji i warunków technicznych do korzystania z procesów cyfryzacji, nowych mediów i sieci komunikacji internetowej;
- tolerancja dla odmienności z zachowaniem tradycyjnych wartości w kontaktach i komunikacji międzykulturowej.

Jakość i poziom życia budowane na kulturze staną się wyznacznikiem atrakcyjności miasta dla ludzi i firm.

2.3. Rozwój kulturalny Bytomia kształtujący funkcje metropolitalne miasta

Kultura jest funkcją decydującą o randze i pozycji Bytomia w Metropolii Silesia oraz znaczenia Metropolii Silesia w przestrzeni krajowej i eu-

ropejskiej. Posiadany przez miasto potencjał kreatywny środowisk kulturotwórczych oraz markowe przestrzenie kulturowe, instytucje kulturalne i wydarzenia artystyczne tworzą rdzeniowy charakter Bytomia w Metropolii Silesia. Kultura Bytomia i Bytom jako miasto kultury decyduje o rozpoznawalności Metropolii Silesia w europejskiej i globalnej przestrzeni kulturowej.

Rozwój kulturalny miasta prowadzi do osiągnięcia takich wartości ważnych z punktu widzenia funkcji metropolitalnych Bytomia, jak:

- wzmacnianie międzynarodowej pozycji miasta w zakresie sztuki tanecznej, operowej i muzycznej oraz sztuk wizualnych;
- pełnienie przez Bytom w skali Metropolii funkcji centrum edukacji artystycznej, kulturalnej i regionalnej;
- kreowanie Bytomia jako ośrodka pielęgnującego najlepsze tradycje śląskości i wielokulturowości charakterystyczne dla Górnego Śląska i Metropolii;
- zajmowanie pozycji lidera w dziedzinie awangardowych projektów kulturalnych inspirujących środowiska twórcze Metropolii i przyciągających do Bytomia artystów z kraju i zagranicy;
- osiągnięcie ważnej pozycji w przestrzeni krajowej i europejskiej w zakresie rozwoju kontrkultury oraz kultur alternatywnych;
- markowy wizerunek kulturalny Bytomia, który tworzą rozpoznawalne wydarzenia;
- ożywienie wyjątkowej w skali Metropolii przestrzeni miejskiej, zasobnej w dziedzictwo świadczące o wielowiekowej historii miasta;
- kulturalna rewitalizacja obiektów i terenów postindustrialnych dająca miastu silną pozycję w Metropolii w zakresie nowatorskich projektów i wydarzeń;
- rozwój turystyki, w szczególności turystyki miejskiej, przemysłowej, alternatywnej o zasięgu i znaczeniu europejskim;
- zbudowanie wizerunku miasta tętniącego życiem przez całą dobę.

Ugruntowana pozycja kultury jako funkcji metropolitalnej Bytomia stanie się czynnikiem napędowym przyspieszającym rozwój nowych aktywności gospodarczych funkcjonujących na rynkach zewnętrznych, w tym funkcji turystycznej.

3. Cele strategiczne rozwoju kulturalnego Bytomia

Wizja Bytomia jako miasta kultury wyznaczona ramami obszarów tematycznych rozwoju kulturalnego wymaga postawienia czterech celów

strategicznych. Charakterystyczne jest to, że każdy z celów strategicznych rozwoju kulturalnego miasta Bytomia obejmuje w sposób selektywny treści z każdego z wyróżnionych obszarów tematycznych rozwoju kulturalnego miasta.

Cel strategiczny 1	Kultura Bytomia siłą generującą nową gospodarkę i promującą inicjatywy lokalne (tab. 3).
Cel strategiczny 2	Środowiska i instytucje kulturalne wizytówką i magnesem Bytomia (tab. 4).
Cel strategiczny 3	Bytom silny swoją wielokulturowością i metropolitalną ofertą kulturalną (tab. 5).
Cel strategiczny 4	Edukacja i aktywność prokulturalna mieszkańców Bytomia (tab. 6).

Tabela 3

Zakres treści celu pierwszego w obszarach tematycznych strategii

Cel pierwszy Kultura Bytomia siłą generującą nową gospodarkę i promującą inicjatywy lokalne	
Obszary tematyczne strategii	Treść celów w obszarach tematycznych strategii
Aktywności środowisk i instytucji kultury	<ul style="list-style-type: none"> ● markowe produkty kultury tworzone przez instytucje i środowiska artystyczne miasta: ŚTT, Opera Śląska, Bytomskie Centrum Kultury, Śląskie Towarzystwo Muzyczne, Elektrociepłownia, szkoły artystyczne, ● wysokiej jakości projekty artystyczne – głównie muzyczne i taneczne – realizowane na podstawie potencjału środowisk artystycznych, ● oferta środowisk twórczych dla biznesu, ● współpraca biznesu ze środowiskami artystycznymi w zakresie wspierania kultury wysokiej.
Uczestnictwo w kulturze	<ul style="list-style-type: none"> ● projekty społeczno-kulturalne angażujące mieszkańców, ● projekty kulturalne dla środowisk defaworyzowanych, ● edukacja kulturalna dzieci i młodzieży, ● finansowe i organizacyjne wsparcie dla lokalnych inicjatyw społecznych w obszarze kultury, ● wolontariat kulturalny.
Inwestowanie w infrastrukturę kultury (obiekty, media i informacja)	<ul style="list-style-type: none"> ● adaptacja przestrzeni postindustrialnych na cele kulturalne – pracownie, laby, miejsca ekspozycji – i wykorzystanie scenerii postindustrialnej jako scenografii dla wydarzeń artystycznych, ● inkubatory kultury dla młodych twórców łączących działalność kulturalną z biznesową, ● inwestycje w tworzenie placówek kulturalnych w dzielnicach miasta (sieć bibliotek, domów kultury, świetlic),

Inwestowanie w infrastrukturę kultury (obiekty, media i informacja)	<ul style="list-style-type: none"> • nowe miejsca dla działalności kulturalnej oraz rewitalizacja ważnych miejsc dla tradycji kulturalnej miasta, • rozwój infrastruktury wspomagającej funkcje kulturalne - baza noclegowa i gastronomiczna oraz transport publiczny, • rozwój wyspecjalizowanych instytucji artystycznych uzupełniających działalność wielodziałalnościowych „centrów” kultury, • powstawanie stowarzyszeń kulturalnych pozyskujących środki zewnętrzne.
Materialna i duchowa przestrzeń kulturowa Bytomia	<ul style="list-style-type: none"> • ożywianie wyjątkowych obiektów architektury postindustrialnej przez rozwój turystyki postindustrialnej – EC Szombierki, Rozbark, Szyb Krystyna, Górnosląska Kolejka Wąskotorowa, • nowe miejsca dla działalności kulturalnej oraz rewitalizacja ważnych miejsc dla tradycji kulturalnej miasta, • rozwój infrastruktury wspomagającej funkcje kulturalne - baza noclegowa i gastronomiczna oraz transport publiczny, • rozwój wyspecjalizowanych instytucji artystycznych uzupełniających działalność wielodziałalnościowych „centrów” kultury, • powstawanie stowarzyszeń kulturalnych pozyskujących środki zewnętrzne.
Kapitał kreatywny środowisk kulturotwórczych	<ul style="list-style-type: none"> • dalszy rozwój i promocja szkolnictwa artystycznego muzycznego i baletowego, • współpraca instytucji kulturalnych i placówek edukacyjnych w dziedzinie edukacji do kultury, • oferta miasta dla młodego pokolenia artystów – pracownie, mieszkania.

Tabela 4

Zakres treści celu drugiego w obszarach tematycznych strategii

Cel drugi Środowiska i instytucje kulturalne wizytówką i magnesem Bytomia	
Obszary tematyczne strategii	Treść celów w obszarach tematycznych strategii
Aktywności środowisk i instytucji kultury	<ul style="list-style-type: none"> • działalność wyjątkowych w skali regionu i kraju instytucji: Opera Śląska, Śląski Teatr Tańca, CSW Kronika, • dalsze wzmacnianie Bytomia jako centrum tańca współczesnego – spektakle, konferencje, warsztaty, działalność edukacyjna ŚTT, • produkcje operowe, taneczne, teatralne, • cykliczne imprezy kulturalne o zasięgu regionalnym i krajowym – Międzynarodowa Konferencja Tańca Współczesnego, Bytomska Noc Świętojańska, Teatromania,

Aktywności środowisk i instytucji kultury	<ul style="list-style-type: none"> ● działalność edukacyjna realizowana przez Muzeum Górnśląskie, Miejską Bibliotekę Publiczną oraz inne placówki kulturalne i edukacyjne nadająca miastu pozycję górnośląskiego centrum edukacji regionalnej, ● śmiałe projekty twórcze podejmowane przez środowiska twórcze miasta przyciągające artystów z otoczenia.
Uczestnictwo w kulturze	<ul style="list-style-type: none"> ● miasto żyjące kulturą po zmroku, z placówkami kultury, którym atmosferę nadają liczni uczestnicy wydarzeń, ● wydarzenia kulturalne w mieście, na których warto i wypada bywać, przyciągające uczestników z regionu i spoza regionu.
Inwestowanie w infrastrukturę kultury (obiekty, media i informacja)	<ul style="list-style-type: none"> ● dobrze wyposażone, otwarte na twórców obiekty kultury przyciągające środowiska twórcze z otoczenia, ● nowa i modernizowana infrastruktura materialna kultury: sale teatralne, koncertowe, oddzielna siedziba ŚTT, ● Opera Śląska i jej siedziba wizytówką miasta, ● poprawa jakości technicznej obiektów instytucji kulturalnych (wyposażenie, likwidacja barier, estetyka wnętrz), ● adaptowane na cele kulturalne ciekawe obiekty, miejsca, także o genezie postindustrialnej – cechownia KWK Rozbark i in., ● podwyższanie estetyki przestrzeni wokół obiektów kultury oraz poprawa dostępności komunikacyjnej, ● wykorzystywanie parków miejskich do przyciągania odwiedzających, ● medialne wspieranie świata kultury w promowaniu bytomskich wydarzeń i prądów kulturalnych w mieście i poza miastem, ● spójna oferta i polityka informacyjna najważniejszych instytucji kultury w mieście oraz stworzenie centrum informacji kulturalnej w mieście.
Materialna i duchowa przestrzeń kulturowa Bytomia	<ul style="list-style-type: none"> ● rewitalizacja przestrzeni miejskich, renowacja zabytków, kulturalne ożywianie Śródmieścia oraz centrów dzielnicowych.
Kapitał kreatywny środowisk kulturotwórczych	<ul style="list-style-type: none"> ● środowiska twórcze skupione wokół głównych instytucji kulturalnych miasta: Opera Śląska, Śląski Teatr Tańca, CSW Kronika, Bytomskie Centrum Kultury, Muzeum Górnśląskie, Miejska Biblioteka Publiczna, ● szkolnictwo artystyczne w mieście o utrwalonej renomie i znaczeniu regionalnym, ● przyciąganie artystów z otoczenia wzbogacających lokalne środowiska twórcze i uczestniczących w projektach artystycznych, ● rozwój międzynarodowej współpracy instytucji kultury, środowisk twórczych, pałcówek edukacji artystycznej, ● rozwijanie kulturalnej współpracy z miastami partnerskimi na podstawie istniejących środowisk twórczych.

Tabela 5

Zakres treści celu trzeciego w obszarach tematycznych strategii

Cel trzeci Bytom silny swoją wielokulturowością i metropolitalną ofertą kulturalną	
Obszary tematyczne strategii	Treść celów w obszarach tematycznych strategii
Aktywności środowisk i instytucji kultury	<ul style="list-style-type: none"> ● duże, cykliczne, markowe, międzynarodowe wydarzenia kulturalne przyciągające odbiorców z innych miast oraz wpisujące się w program kulturalny Metropolii, ● wydarzenia kulturalne nawiązujące do historii i dziedzictwa kulturowego miasta, Metropolii i regionu, ● wyjątkowe wydarzenia kulturalne wypełniające luki ofertowe Metropolii, ● nowe festiwale wykorzystujące dziedzictwo kulturowe i wielokulturowość miasta, w tym Festiwal Postindustrialny, ● „eksport” projektów artystycznych do innych miast i regionów, w tym digitalizacja i sprzedaż utrwalonych wydarzeń kulturalnych, ● wzmacnianie pozycji centralnego ośrodka opery i tańca w Metropolii, ● stworzenie ze sztuki tanecznej produktu turystyki kulturalnej miasta, ● odkrywanie i wykorzystywanie przez środowiska twórcze i instytucje kultury wielokulturowego dziedzictwa Bytomia, ● działalność instytucji kultury w międzynarodowych sieciach współpracy, ● wypracowywanie w dziedzinie kultury wzorców, które mogą być prezentowane na konferencjach, seminariach, warsztatach dotyczących kultury.
Uczestnictwo w kulturze	<ul style="list-style-type: none"> ● aktywizacja kulturalna mieszkańców reprezentujących różne grupy etniczne i religijne, ● projekty i miejsca umożliwiające realne lub metaforyczne spotkania mieszkańców miasta i Metropolii na gruncie kultury.
Inwestowanie w infrastrukturę kultury (obiekty, media i informacja)	<ul style="list-style-type: none"> ● wykreowanie centrum wielokulturowości Bytomia, ● likwidowanie barier infrastrukturalnych w dostępie do obiektów kultury i wydarzeń kulturalnych organizowanych w mieście, ● infrastrukturalne przystosowanie przestrzeni industrialnej i urbanistycznej na potrzeby kultury, ● wykorzystywanie obiektów sakralnych na cele kulturalne, ● systemy informacji kulturalnej o zasięgu metropolitalnym wykorzystujące nowoczesne technologie informacyjne i komunikacyjne, ● nasycenie przestrzeni miasta czytelną i atrakcyjnie podaną informacją kulturalną.

Tabela 5 cd.

Materialna i duchowa przestrzeń kulturowa Bytomia	<ul style="list-style-type: none"> ● wykorzystywanie kultury do budowania tożsamości miasta, ● promocja śląskich tradycji, ● inicjatywy wzmacniające relacje między kulturą wysoką a industrialną przeszłością miasta, ● współpraca z innymi miastami Metropolii w dziedzinie ożywiania wielokulturowości, ● wykorzystywanie wielokulturowości do wpisywania Bytomia w europejski dialog kulturalny, ● tworzenie atmosfery kulturalnej metropolii na podstawie promowania wielokulturowego dziedzictwa i oferty kulturalnej miasta, ● zwiększenie obecności wątków wielokulturowości miasta w głównych instytucjach kultury w Bytomiu, ● renowacja i promocja zabytków bytomskich, rewitalizacji obiektów i terenów przemysłowych.
Kapitał kreatywny środowisk kulturotwórczych	<ul style="list-style-type: none"> ● wzmacnianie sieci kontaktów artystów z Metropolii Górnośląskiej, ● wymiana artystów, projektów, a także rezydencje artystyczne.

Tabela 6

Zakres treści celu czwartego w obszarach tematycznych strategii

Cel czwarty Edukacja i aktywność prokulturalna mieszkańców Bytomia	
Obszary tematyczne strategii	Treść celów w obszarach tematycznych strategii
Aktywności środowisk i instytucji kultury	<ul style="list-style-type: none"> ● wydarzenia kulturalne nawiązujące do tematyki istotnej dla dzisiejszych mieszkańców miasta, ● współpraca w dziedzinie edukacji do kultury między instytucjami edukacyjnymi i artystycznymi, ● międzynarodowe projekty edukacji kulturalnej, ● edukacyjna oferta instytucji kultury przygotowująca młodych mieszkańców miasta do uczestnictwa w kulturze i rozwijająca talenty artystyczne – warsztaty, lekcje muzealne itp.

Uczestnictwo w kulturze	<ul style="list-style-type: none"> ● oferta instytucji kultury dla młodych odbiorców, ● kulturalna oferta dla rodzin, ● wydarzenia kultury popularnej o wysokim poziomie artystycznym przyciągające dużą liczbę odbiorców, ● rozwój wolontariatu w dziedzinie kultury, ● diagnozowanie preferencji mieszkańców w dziedzinie kultury, ● różne formy spotkań odbiorców kultury z twórcami.
Inwestowanie w infrastrukturę kultury (obiekty, media i informacja)	<ul style="list-style-type: none"> ● wzbogacenie dzielnicowej infrastruktury kultury: domy i ośrodki kultury, małe obiekty kulturalne, miejsca ekspozycji dorobku kulturalnego dzieci i młodzieży, ● poprawa bazy dydaktycznej dla szkolnictwa artystycznego, ● przepływ informacji o wydarzeniach kulturalnych z instytucji kultury do szkół, ● skuteczne narzędzia informacyjne służące popularyzowaniu oferty kulturalnej miasta,
Materialna i duchowa przestrzeń kulturowa Bytomia	<ul style="list-style-type: none"> ● „wychodzenie” sztuki na ulice, wypełnianie przestrzeni publicznych wydarzeniami kulturalnymi, ● dostępność kultury w dzielnicach miasta, ● uświadamianie mieszkańcom wartości dziedzictwa kulturowego i wydarzeń kulturalnych w rozwoju Bytomia.
Kapitał kreatywny środowisk kulturotwórczych	<ul style="list-style-type: none"> ● dalsze wzmocnienie pozycji szkolnictwa artystycznego w Bytomiu, ● wykorzystywanie kultury do wzmocnienia kapitału kreatywnego miasta, zmiany stylów życia, generowania różnorodności społeczności lokalnej, ● podnoszenie kompetencji kulturalnych mieszkańców przyczyniające się do tworzenia rynku na kulturę w mieście, ● festiwale, przeglądy, konkursy, warsztaty artystyczne dla dzieci i młodzieży, ● programy edukacji kulturalnej spójne między różnymi poziomami kształcenia, ● zachęty dla nauczycieli wdrażających innowacyjne programy edukacji kulturalnej, ● współpraca szkół artystycznych i nieartystycznych w opracowywaniu programów edukacji do kultury realizowanych w mieście, ● koncentrowanie wokół Miejskiej Biblioteki Publicznej i Muzeum Gómośląskiego edukatorów i animatorów kultury, ● oferta dla osób starszych w zakresie rozwijania zainteresowań i talentów artystycznych.

4. Zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju kulturalnego Bytomia do 2020+

Zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju kulturalnego Bytomia do 2020+ scharakteryzowano w tab. 7-10.

Tabela 7

Czynniki kluczowe warunkujące realizację celu pierwszego

<p>Cel pierwszy Kultura Bytomia siłą generującą nową gospodarkę i promującą inicjatywy lokalne</p>
<p>ATUTY</p> <p>A1.1. Wysokiej klasy twórcy i artyści działający w Bytomiu i promujący miasto przez swoją twórczość.</p> <p>A1.2. Amatorskie i profesjonalne środowiska kulturotwórcze inicjujące nowatorskie projekty.</p> <p>A1.3. Rozwinięte w mieście szkoły artystyczne różnych stopni i specjalności (głównie muzyczne i baletowe) skupiające gremia pedagogów i twórców oraz kreatywnej młodzieży.</p> <p>A1.4. Ciekawa przestrzeń Bytomia z unikatową architekturą, obiektami postindustrialnymi, parkami miejskimi inspirująca środowiska twórcze do podejmowania oryginalnych projektów.</p> <p>A1.5. Bogata, różnorodna oferta kulturalna wyróżniająca Bytom wśród miast Metropolii, w której można znaleźć wielkie wydarzenia artystyczne o randze międzynarodowej i krajowej, imprezy cykliczne, wydarzenia kultury wysokiej i masowej, działania wykorzystujące w niekonwencjonalny sposób „trudne” przestrzenie i obiekty (np. alternatywna turystyka).</p> <p>A1.6. Silne, uznane i wielokrotnie nagradzane instytucje kultury wyróżniające Bytom w otoczeniu krajowym i międzynarodowym (m.in. Opera Śląska, Śląski Teatr Tańca, Galeria Kronika, MEDUSA GROUP).</p> <p>A1.7. Wielokulturowa historia miasta, w której występują wpływy kultury śląskiej, kresowej, polskiej, niemieckiej, żydowskiej, romskiej.</p> <p>A1.8. Doświadczenia instytucji i środowisk kulturalnych w pozyskiwaniu zewnętrznych środków.</p>
<p>DEFICYTY</p> <p>D1.1. Niewystarczająco rozwinięta, wymagająca modernizacji infrastruktura kultury, w szczególności mała liczba lokali dla nowych grup i inicjatyw artystycznych.</p> <p>D1.2. Mała liczba niezależnych, prywatnych instytucji artystycznych.</p> <p>D1.3. Wymagający udoskonalenia system informacji o działalności instytucji kultury i wydarzeniach kulturalnych realizowanych w mieście.</p>
<p>SZANSE</p> <p>O1.1. Duża liczba instytucji kultury działających w Metropolii i tworzących jej ofertę kulturalną o znaczeniu ponadregionalnym.</p> <p>O1.1. Środowiska twórcze Metropolii o wysokim potencjale kreatywnym.</p>
<p>WYZWANIA</p> <p>Ch1.1. Słabo ukształtowany system informacji kulturalnej w Metropolii umożliwiający łączenie oferty różnych miast i instytucji w spójne pakiety.</p>

Ch1.2. Niska skuteczność wykorzystania potencjału instytucji kultury w Metropolii dla edukacji kulturalnej.
Ch1.3. Niska znajomość kultury górnośląskiej w innych regionach i jej niewystarczająca promocja.
Ch1.4. Niska dynamika wzrostu finansowania działalności kulturalnej ze środków publicznych.
Ch1.5. Niska skłonność do współpracy w dziedzinie kultury między miastami Metropolii.
Ch1.6. Rosnąca pozycja innych ośrodków kulturalnych w Polsce Południowej.

Tabela 8

Czynniki kluczowe warunkujące realizację celu drugiego

Cel drugi Środowiska i instytucje kulturalne wizytówką i magnesem Bytomia
ATUTY
A2.1. Silne instytucje kultury skupiające środowiska twórcze, organizujące życie kulturalne Bytomia, pielęgnujące dziedzictwo kulturalne miasta, rozwijające kompetencje kulturalne mieszkańców.
A2.2. Cykliczne imprezy oraz projekty artystyczne o randze regionalnej i ponadregionalnej (w tym: Teatromania, Międzynarodowa Konferencja Tańca Współczesnego i Festiwal Sztuki Tanecznej, Bytomska Noc Świętojańska).
A2.3. Silne, niezależne środowiska muzyczne i plastyczne.
A2.4. Międzynarodowe kontakty i współpraca bytomskich środowisk i instytucji kultury.
A2.5. Nowatorskie zarządzanie instytucjami kultury.
DEFICYTY
D2.1. Niski poziom współpracy między instytucjami kulturalnymi w mieście i mała liczba partnerskich projektów.
D2.2. Zbyt mały udział awangardowych projektów w produkcjach kulturalnych realizowanych w Bytomiu.
D2.3. Niska dostępność infrastruktury kultury dla młodych, niezależnych, awangardowych twórców – brak miejsc do prezentacji projektów artystycznych.
SZANSE
O2.1. Kandydatura Katowic i Metropolii w konkursie na ESK 2016.
WYZWANIA
Ch2.1. Słabo rozwinięty regionalny rynek menedżerów kultury.
Ch2.2. Niedostateczna promocja oferty kulturalnej Metropolii i niska skuteczność marketingowa większości instytucji kultury.
Ch2.3. Preferowanie przez decydentów samorządowych imprez masowych o niskiej wartości artystycznej.

Tabela 9

Czynniki kluczowe warunkujące realizację celu trzeciego

<p>Cel trzeci</p> <p>Bytom silny swoją wielokulturowością i metropolitalną ofertą kulturalną</p>
<p>ATUTY</p> <p>A3.1. Realizowane przez instytucje kultury projekty nawiązujące do wielokulturowości miasta.</p> <p>A3.2. Rosnące zainteresowanie artystów oraz mieszkańców wielokulturowością miasta.</p> <p>A3.3. Projekty kulturalne realizowane przez bytomskich artystów z partnerami zagranicznymi.</p> <p>A3.4. Partnerskie projekty kulturalne realizowane z instytucjami i środowiskami w Metropolii.</p>
<p>DEFICYTY</p> <p>D3.1. Niska skuteczność promocji Bytomia jako miasta o atrakcyjnej ofercie kulturalnej i wielokulturowych tradycjach.</p> <p>D3.2. Stopniowa utrata wielokulturowości przez Bytom.</p> <p>D3.3. Oferta kulturalna w mieście schlebająca najniższemu gustowi z jednoczesnym niedostatkiem prób rozwijania kompetencji kulturowych mieszkańców.</p> <p>D3.4. niespójne działania podmiotów wewnątrz miasta oraz w Metropolii w zakresie promowania oferty kulturalnej.</p> <p>D3.5. Mała dbałość o materialne dziedzictwo wielokulturowości miasta.</p> <p>D3.6. Brak precyzyjnie sformułowanej oferty kulturalnej Bytomia dla Metropolii.</p>
<p>SZANSE</p> <p>O3.1. Liczne imprezy kulturalne i naukowo-kulturalne w Metropolii o randze ponadregionalnej.</p> <p>O3.2. Wzrost zainteresowania odbiorców wielokulturowością i kulturami regionalnymi.</p> <p>O3.3. Współpraca międzysektorowa rozwijająca się w dziedzinie kultury.</p> <p>O3.4. Wielokulturowe dziedzictwo Metropolii jako podstawa do tworzenia nowej oferty kulturalnej i jej promocji.</p>
<p>WYZWANIA</p> <p>Ch3.1. Wzmocnienie współpracy instytucji kultury i środowisk artystycznych w organizowaniu projektów.</p> <p>Ch3.1. Niedostateczna promocja wielokulturowości Metropolii i brak istotnych imprez promujących wielokulturowość.</p> <p>Ch3.1. Wykorzystanie edukacji regionalnej do promowania wartości wielokulturowości.</p> <p>Ch3.1. Konkurencja ze strony innych miast spoza regionu mających wielokulturowe tradycje.</p>

Tabela 10

Czynniki kluczowe warunkujące realizację celu czwartego

Cel czwarty Edukacja i aktywność prokulturalna mieszkańców Bytomia
ATUTY
A4.1. Otwartość dzieci i młodzieży na kulturę i zainteresowanie czynnym udziałem w projektach kulturalnych.
A4.2. Rosnące zaangażowanie sektora pozarządowego w edukację kulturalną.
A4.3. Duży potencjał szkół artystycznych w zakresie edukacji kulturalnej.
DEFICYTY
D4.1. Niespójny program edukacji kulturalnej.
D4.2. Niewystarczająca oferta dla najmłodszych podczas dużych wydarzeń artystycznych.
D4.3. Mała liczba projektów edukacyjnych adresowanych do najmłodszych mieszkańców miasta.
SZANSE
O4.1. Funkcjonowanie licznych szkół artystycznych w miastach Metropolii.
WYZWANIA
Ch4.1. Słaba edukacja artystyczna i kulturalna w szkołach.
Ch4.1. Ograniczone zainteresowanie mieszkańców udziałem w wydarzeniach kulturalnych.
Ch4.1. Niedostatecznie funkcjonujący system wyławiania talentów artystycznych.
Ch4.1. Warunki ułatwiające innowacje w dziedzinie edukacji kulturalnej.

5. Kierunki działań realizujących cele strategiczne

Kierunki działań realizujące cel 1 rozwoju kulturalnego Bytomia *Kultura Bytomia siłą generującą nową gospodarkę i promującą inicjatywy lokalne*

- K1.1. Tworzenie nowych miejsc do realizacji działalności kulturalnej z wykorzystaniem obiektów postindustrialnych oraz innych niewykorzystywanych obiektów, dla których wskazana jest zmiana lub wzbogacenie dotychczasowych funkcji.
- K1.2. Wspieranie nowych, komercyjnych inicjatyw kulturalnych podejmowanych przez twórców oraz menedżerów kultury.

K1.3. System informacji kulturalnej nowej generacji zorganizowany w sposób umożliwiający dotarcie do odbiorców o różnych oczekiwaniach.

Kierunki działań realizujące cel 2 rozwoju kulturalnego Bytomia:

Środowiska i instytucje kulturalne wizytówką i magnesem Bytomia

K2.1. Tworzenie nowych instytucji i miejsc prezentacji dorobku bytomskich środowisk twórczych oraz dziedzictwa kulturowego Bytomia.

K2.2. Wspieranie akcji i wydarzeń ożywiających i promujących specyfikę kulturową Bytomia.

K2.3. Otwieranie bytomskich instytucji i środowisk twórczych na współpracę z podmiotami kulturalnymi w bliższym i dalszym otoczeniu.

K2.4. Tworzenie w przestrzeni miasta nowych miejsc dla młodych twórców.

Kierunki działań realizujące cel 3 rozwoju kulturalnego Bytomia:

Bytom silny swoją wielokulturowością i metropolitalną ofertą kulturalną

K3.1. Pozycjonowanie oferty kulturalnej i dziedzictwa kulturowego Bytomia w regionalnej, krajowej i europejskiej przestrzeni kulturalnej.

K3.2. Zachowanie i ożywianie wielokulturowego dziedzictwa Bytomia.

K3.3. Wzmocnienie zainteresowania mieszkańców Bytomia ofertą kulturalną na wysokim poziomie artystycznym oraz wielokulturowością miasta.

K3.4. Koordynacja promocji kulturalnej w mieście i Metropolii.

K3.5. Uatrakcyjnianie metropolitalnej i regionalnej oferty kulturalnej Bytomia.

Kierunki działań realizujące cel 4 rozwoju kulturalnego Bytomia:

Edukacja i aktywność prokulturalna mieszkańców Bytomia

K4.1. Przygotowanie kadr do systemu edukacji kulturalnej w mieście obejmującej kształcenie w szkołach różnych poziomów oraz działania podejmowane w placówkach pozaszkolnych.

K4.2. Rozwijanie oferty edukującej i aktywizującej kulturalnie dzieci i młodzież.

K4.3. Zwiększanie dostępności do kultury mieszkańców dzielnic Bytomia.

K4.4. Podwyższanie zdolności mieszkańców do uczestnictwa w kulturze.